MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2023/1615,

3. mai 2023,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/23 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks tingimused, mille alusel tuleb kõnealuse määruse artikli 63 lõike 1 kohaselt tasumisele kuuluv hüvitis, sellise hüvitise rahaekvivalent või mis tahes muu tulu kanda edasi klientidele ja kaudsetele klientidele, ning tingimused, mille alusel loetakse ülekandmine proportsionaalseks

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL) 2021/23 kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku kohta ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1095/2010, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 806/2014 ja (EL) 2015/2365 ning direktiive 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2007/36/EÜ, 2014/59/EL ja (EL) 2017/1132, ([1]) eriti selle artikli 63 lõike 2 kolmandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) 2021/23 artiklis 63 on sätestatud, et lepingupõhised kokkulepped, mis võimaldavad kliirivatel liikmetel kanda kriisilahenduse vahendite negatiivsed tagajärjed üle oma klientidele, hõlmavad samaväärsel ja proportsionaalsel alusel ka klientide õigust hüvitisele või kompensatsioonile, mida kliirivad liikmed saavad vastavalt määruse (EL) 2021/23 artikli 27 lõikele 6, või sellise hüvitise või kompensatsiooni mis tahes rahaekvivalendile või mis tahes tulule, mida nad saavad pärast määruse (EL) 2021/23 artikli 62 kohase nõude esitamist (edaspidi „hüvitis“), sellisel määral, mil selline tulu on seotud klientide positsioonide ja nende panusega, ning et neid sätteid kohaldatakse ka selliste klientide ja kaudsete klientide lepingupõhiste kokkulepete suhtes, kes osutavad oma klientidele kaudse kliirimise teenuseid.

(2) Selleks et tagada hüvitise samaväärne ja proportsionaalne jaotamine, peaksid kliirimisteenuse osutajad jaotama asjaomastele kliirimisteenuse kasutajatele õiglasel ja mittediskrimineerival viisil eri vormis hüvitisi. Hüvitise osa, mille iga asjaomane kliirimisteenuse kasutaja saab, peaks olema proportsionaalne kliirimisteenuse kasutaja antud panusega sellise keskse vastaspoole kriisilahendusse, kellele tal oli asjaomase kliirimisteenuse osutaja kaudu kaudne juurdepääs, tingimusel et sellise panuse tulemuseks on määruse (EL) 2021/23 artikli 27 lõike 6 või artikli 62 kohane makse („kvalifitseeruv panus“). Samal põhjusel peaksid kliirimisteenuse kasutajad saama hüvitist ilma tasaarvestuseta, välja arvatud juhul, kui kliirimisteenuse kasutajal on kohustus, mis kuulub tasumisele ja maksmisele kliirimisteenuse osutajale, kellel on samal ajal kohustus kanda hüvitis edasi kõnealusele kliirimisteenuse kasutajale. Selleks et selline tasaarvestus ei tooks kaasa kliirimisahelas allpool asuvatele kliirimisteenuse kasutajatele võlgnetavate summade põhjendamatut vähenemist, kui saaja on ka kliirimisteenuse osutaja, tuleks tema kliirimisteenuse kasutajatele edasi kantav hüvitis arvutada kliirimisteenuse osutaja saadud hüvitise alusel enne mahaarvamist või tasaarvestust.

([1]) ELT L 22, 22.1.2021, lk 1.

(3) Hüvitised tuleks eraldada õiglasel ja mittediskrimineerival viisil kõigile kliirimisteenuse kasutajatele, kes on andnud kvalifitseeruva panuse, ja kliirimisteenuse osutaja enda kontodele, kui kliirimisteenuse osutaja on samuti andnud kvalifitseeruva panuse. Selleks et veelgi enam vältida diskrimineerimist või ebaõiglast kohtlemist, ei tohiks kliirimisteenuse osutajad selliste hüvitiste jaotamisel kohaldada allutatuse klausleid ega mis tahes järjestust.

(4) Turutingimused on kriisilahenduse etapis tõenäoliselt väga pingelised. Seepärast tuleb tagada kliirimisteenuse kasutajatele läbipaistvus ja kinnitada neile, et hüvitise jaotamiseks ette nähtud finantsvarad ja -instrumendid on kliirimisteenuse osutaja kohustuste täitmatajätmise korral kaitstud. Seega peaksid kliirimisteenuse osutajad, kui nad saavad hüvitist kliirimisteenuse kasutaja nimel, hoidma sellist hüvitist eraldi ja eraldatud kontol.

(5) Selliste finantsvarade või finantsinstrumentide valik, mida võib kasutada kliirivate liikmetele, klientidele ja kaudsetele klientidele hüvitise maksmiseks, on väga lai ning eri varad ja instrumendid on seotud eri riskidega. Hüvitise õiglase ja võrdse jaotamise tagamiseks peaksid kliirimisteenuse osutajad jagama hüvitisena saadud eri liiki finantsvarad ja finantsinstrumendid võrdselt kõigi kliirimisteenuse kasutajate ja oma kontode vahel. Selline jaotus peaks olema proportsionaalne kvalifitseeruva panusega, mille on andnud kriisilahendusmenetluses kliirimisteenuse osutajad või kõnealused kliirimisteenuse kasutajad sellise keskse vastaspoole kriisilahendusse, kellele neil on kaudne juurdepääs kõnealuste kliirimisteenuse osutajate kaudu.

(6) Arvesse tuleb võtta tegevuse eripära ning teatavat liiki finantsvarade ja finantsinstrumentidega seotud takistusi. Samuti tuleb võimalikult suures ulatuses tagada, et kliirimisteenuse kasutaja saab õiglase hüvitise, kui kliirimisteenuse kasutajal ei ole võimalik saada teatavat liiki finantsvara või finantsinstrumenti või ta eelistab teatavat liiki finantsvara või finantsinstrumenti mitte saada muudel põhjustel. Seepärast peaks kliirimisteenuse osutaja kliirimisteenuse kasutaja taotlusel ja võimalikult suures ulatuses kandma asjaomase vara või instrumendi üle teisele kliirimisteenuse kasutaja määratud saajale. Kui see ei ole võimalik, peaks kliirimisteenuse osutaja müüma asjaomased varad või instrumendid kolmandale isikule väärtpaberiturul kehtiva turuhinnaga ja seejärel kandma müügist saadud tulu üle kliirimisteenuse kasutajale.

(7) Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks peaksid kliirimisteenuse osutajad teavitama oma kliirimisteenuse kasutajaid parimal võimalikul viisil mis tahes otsusest, mis on kriisilahendusprotsessi käigus tehtud kvalifitseeruva panuse hüvitamiseks. Selline teave peaks võimalikult palju kajastama määruse (EL) 2021/23 alusel kriisilahendusse panustamise otsuse ulatust, hüvitise struktuuri ja hüvitise arvutamist, sealhulgas seda, kuidas kliirimisteenuse osutaja on arvutanud kliirimisteenuse kasutaja hüvitise. Samal põhjusel ja tagamaks, et kliirimisteenuse kasutajad mõistavad seost nende antud panuse ja saadud hüvitise vahel, peaksid kliirimisteenuse osutajad võimaluse korral ja konfidentsiaalsuspiiranguid rikkumata teavitama kliirimisteenuse kasutajaid hüvitise üldisest jaotusest ja struktuurist.

(8) Käesolev määrus põhineb Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) poolt komisjonile esitatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul.

(9) ESMA on korraldanud käesoleva määruse aluseks oleva regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta avalikud konsultatsioonid, analüüsinud võimalikku kaasnevat kulu ja kasu ning küsinud nõu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010 ([2]) artikli 37 kohaselt loodud väärtpaberituru sidusrühmade kogult,

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „kliirimisteenuse osutaja“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 ([3]) artikli 2 punktis 14 määratletud kliiriv liige, määruse (EL) nr 648/2012 artikli 2 punktis 15 määratletud klient või komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/2154 ([4]) artikli 1 punktis b, d või e määratletud kaudne klient, teine kaudne klient või kolmas kaudne klient, kes osutab liidus otse või kaudselt kliirimisteenuseid;

2) „kliirimisteenuse kasutaja“ – määruse (EL) nr 648/2012 artikli 2 punktis 15 määratletud klient või delegeeritud määruse (EL) 2017/2154 artikli 1 punktis b, d või e määratletud kaudne klient, teine kaudne klient või kolmas kaudne klient, kes kasutab kliirimisteenuse osutaja osutatavaid kliirimisteenuseid;

3) „hüvitis“ – hüvitis või kompensatsioon, mida kliirivad liikmed saavad vastavalt määruse (EL) 2021/23 artikli 27 lõikele 6, sealhulgas omandiõiguse instrumendid, võlainstrumendid või instrumendid, millega tunnistatakse nõuet keskse vastaspoole tulevase kasumi suhtes, või sellise hüvitise või kompensatsiooni mis tahes rahaekvivalent või mis tahes tulu, mida nad saavad pärast määruse (EL) 2021/23 artikli 62 kohase nõude esitamist, sealhulgas juhul, kui mõni kõnealustes artiklites osutatud summadest kantakse üle kliirimisteenuse kasutajale;

4) „kvalifitseeruv panus“ – kliirimisteenuse kasutaja poolt keskse vastaspoole kliiriva liikme kaudu määruse (EL) 2021/23 artiklis 63 sätestatud tingimustel antud panus kriisilahendusmenetluses olevale kesksele vastaspoolele, kellele tal on kliirimisteenuse osutaja kaudu kaudne juurdepääs, ning mille puhul keskse vastaspoole kliiriva liikme kaudu kriisilahendusmenetluses antud panus on toonud kaasa hüvitise.

Artikkel 2

Hüvitise vorm

Kliirimisteenuse osutajale krediteeritud või määratud ja kliirimisteenuse kasutajale edasi kantud hüvitis võib olla raha, finantsinstrumentide, omandiõiguse instrumentide, võlainstrumentide või selliste instrumentide kujul, millega tunnistatakse nõuet keskse vastaspoole tulevase kasumi suhtes.

Artikkel 3

Hüvitise jaotamine

1. Kliirimisteenuse osutajad jaotavad õiglasel ja mittediskrimineerival viisil asjakohase hüvitise proportsionaalselt kõigi selliste kliirimisteenuse kasutajate vahel, kes on andnud kvalifitseeruva panuse, sealhulgas selliste kliirimisteenuse kasutajate vahel, kes ei ole enam hüvitist saava kliirimisteenuse osutaja kliirimisteenuse kasutajad.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

([4]) Komisjoni 22. septembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/2154, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 600/2014 kaudset kliirimiskorda käsitlevate regulatiivsete tehniliste standarditega (ELT L 304, 21.11.2017, lk 6).

2. Kliirimisteenuse osutajad arvutavad jaotatava hüvitise läbipaistval viisil ja teavitavad iga kliirimisteenuse kasutajat eraldi vastavalt artikli 5 lõike 2 punktile c.

3. Kliirimisteenuse osutajad eraldavad hüvitise oma kontodele ja selliste kliirimisteenuse kasutajate kontodele, kes on andnud kvalifitseeruva panuse, vastavalt antud panuse arvutusele, ega diskrimineeri eri saajaid ega järjesta neid. Kliirimisteenuse osutajad ei eralda hüvitise mis tahes osa oma kontole enne, kui nad on eraldanud hüvitise oma selliste kliirimisteenuse kasutajate kontodele, kes on andnud kvalifitseeruva panuse, hüvitise osa, millele neil kliirimisteenuse kasutajatel on õigus.

4. Kliirimisteenuse osutajad võivad teha hüvitisest mahaarvamisi või kohaldada selle suhtes tasaarvestust, kui kliirimisteenuse kasutajal on kohustus, mis kuulub täitmisele ja maksmisele kliirimisteenuse osutajale, kellel on määruse (EL) 2021/23 artikli 63 kohaselt kohustus kanda hüvitis edasi samale kliirimisteenuse kasutajale.

Kui aga saaja on ka kliirimisteenuse osutaja, arvutatakse tema kliirimisteenuse kasutajatele edasi kantav hüvitis sellise hüvitise alusel, mille kliirimisteenuse osutaja pidi saama enne esimeses lõigus osutatud mahaarvamist või tasaarvestust.

5. Kliirimisteenuse osutaja hoiab määruse (EL) 2021/23 artikli 27 lõike 6 või artikli 62 kohaselt saadud hüvitist eraldi ja eraldatud kontol seni, kuni kõik maksmisele kuuluvad hüvitised on täielikult ära jaotatud.

Artikkel 4

Hüvitise liik ja kättetoimetamine

1. Kui hüvitis koosneb eri liiki finantsvaradest või finantsinstrumentidest, olenemata sellest, kas need varad või finantsinstrumendid on raha, omandiõiguse instrumentide, võlainstrumentide või mis tahes muude selliste instrumentide kujul, millega tunnustatakse nõuet kriisilahendusmenetluses oleva keskse vastaspoole tulevase kasumi suhtes, jaotavad kliirimisteenuse osutajad kõnealuse hüvitise varade või instrumentide liikide kaupa. Seejärel eraldab ja jaotab iga kliirimisteenuse osutaja hüvitise igale oma kliirimisteenuse kasutajale ja oma kontole, kui tal on õigus hüvitisele, proportsionaalselt antud kvalifitseeruva panusega, järgides iga finantsvara või finantsinstrumendi liigi osakaalu.

2. Kliirimisteenuse osutaja, kes arvelduspiirangute või vara või instrumendi ülekandmist takistava muu asjaolu tõttu ei saa jaotada hüvitist kliirimisteenuse kasutajale, kes andis lõikes 1 nõutud kujul kvalifitseeruva panuse, teavitab sellest viivitamata asjaomast kliirimisteenuse kasutajat.

3. Kui lõikes 2 osutatud arvelduspiirangut või takistust ei ole võimalik kõrvaldada kolme tööpäeva jooksul alates sellest, kui kliirimisteenuse kasutaja on kõnealuses lõikes osutatud teate kätte saanud, nõuab kliirimisteenuse osutaja, et kliirimisteenuse kasutaja määraks viie tööpäeva jooksul asjaomaste varade või instrumentide alternatiivse saaja. Kliirimisteenuse kasutaja võib samuti nõuda, et kliirimisteenuse osutaja jaotaks finantsvarad või finantsinstrumendid alternatiivsele saajale. Kui kliirimisteenuse kasutaja on määranud alternatiivse saaja, kannab kliirimisteenuse osutaja finantsvarad või finantsinstrumendid kõnealusele alternatiivsele saajale üle võimalikult suures ulatuses ja kliirimisteenuse kasutaja jaoks mõistliku hinnaga.

4. Kui lõike 3 kohane finantsvarade või finantsinstrumentide ülekandmine alternatiivsele saajale ei ole võimalik, teavitab kliirimisteenuse osutaja sellest asjaomast kliirimisteenuse kasutajat kirjalikult kolme tööpäeva jooksul pärast alternatiivse saaja määramist ja põhjendab seda. Sel juhul müüb kliirimisteenuse osutaja asjaomased varad või instrumendid kolmandale isikule väärtpaberiturul kehtiva turuhinnaga ja kannab müügist saadud tulu, millest on maha arvatud mõistlikud müügikulud, üle kliirimisteenuse kasutajale.

Artikkel 5

Teave hüvitise kohta

1. Kliirimisteenuse osutajad teavitavad kliirimisteenuse kasutajaid, kes on andnud kvalifitseeruva panuse, kirjalikult mis tahes hüvitisest, millele neil on õigus.

2. Lõikes 1 osutatud teade peab sisaldama kogu järgmist teavet:

a) asjakohasel juhul koopia kriisilahendusasutuse otsusest, mille kohaselt on kliirival liikmel õigus määruse (EL) 2021/23 artiklis 62 osutatud vahe hüvitamisele;

b) asjakohasel juhul koopia kriisilahendusasutuse otsusest, mille kohaselt peab keskne vastaspool maksma hüvitist kliirivatele liikmetele, kes on kandnud ülemäärast kahju, nagu on osutatud määruse (EL) 2021/23 artikli 27 lõike 6 esimeses lõigus, ning selgitus selle kohta, kuidas see summa arvatakse maha (EL) 2021/23 artiklis 62 osutatud mis tahes õigusest vahe hüvitamisele;

c) selge ja täpne teave kliirimisteenuse kasutajale jaotatava hüvitise ja sellise hüvitise arvutamise metoodika kohta;

d) selge ja täpne teave hüvitise kohta, mille kliirimisteenuse osutaja on saanud enne tasaarvestust või muid mahaarvamisi vastavalt käesoleva määruse artikli 3 lõikele 4;

e) selge ja täpne teave selle kohta, millisel kujul on kliirimisteenuse osutajale hüvitist makstud, eristades raha ja finantsinstrumente ning eri liiki finantsinstrumente, sealhulgas omandiõiguse instrumente, võlainstrumente ja instrumente, millega tunnustatakse nõuet keskse vastaspoole tulevase kasumi suhtes, ning teave kliirimisteenuse kasutajale makstava hüvitise struktuuri kohta;

f) võttes arvesse konfidentsiaalsuspiiranguid, üldandmed hüvitise üldise jaotuse kohta kliirimisteenuse osutaja kliirimisteenuse kasutajate ja kliirimisteenuse osutaja enda kontode vahel;

g) intressi või mis tahes muu hüvitist mõjutava asjakohase teguri arvutamine.

Artikkel 6

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 3. mai 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN